

UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA

TEZĂ DE DOCTORAT

Domeniul: Filologie

**FUNȚIILE TEXTULUI LITERAR – EXPLOATARE DIN PERSPECTIVĂ DIDACTICĂ
– DISCURSIVĂ ȘI COMUNICAȚIONALĂ**

Rezumat

Coordonator științific,

Prof. univ. Dr. Sanda - Maria ARDELEANU

Doctorand,

Prof. Marius Narcis MANOLIU

Mulțumiri/Acknowledgments

Doresc, în mod deosebit, să îmi exprim recunoștința față de coordonatorul științific al prezentei lucrări, doamna Prof. univ. dr. Sanda-Maria Ardeleanu, în special pentru contribuția pe care a adus-o la îmbogățirea cunoștințelor mele în domeniul cercetării științifice aplicate și la deschiderea unor noi perspective pentru studiile pe care le-am planificat și le-am realizat. De asemenea, pe parcursul celor trei ani de pregătire universitară avansată, doamna profesor mi-a oferit sfaturi prețioase și un constant și bogat feedback care a contribuit la inovarea muncii mele.

De asemenea, aduc mulțumirile mele membrilor comisiei de îndrumare formată din: doamna Prof. univ. dr. Călina Gogălniceanu, doamna Prof. univ. dr. Rodica Nagy, domnul Prof. univ. dr. Ioan Oprea, a căror expertiză și experiență m-au ajutat în redactarea lucrării. Tuturor le mulțumesc pentru încurajarea constantă, pentru sugestiile constructive pe care mi le-au oferit atât în etapa preliminară, în care au fost analizate și dezvoltate corpusul și studiile incluse în această lucrare, cât și pe parcursul colectării datelor și prezentării rezultatelor.

Nu în ultimul rând, doresc să le mulțumesc persoanelor dragi, fără de care demersul meu ar fi fost mult mai greu. Îmi exprim gratitudinea pentru tot suportul emoțional pe care mi l-au oferit, pe parcursul studiilor doctorale.

CUPRINS

INTRODUCERE	6
CAPITOLUL I. DISCURSUL CA UNITATE LINGVISTICĂ MAXIMALĂ	16
I.1 Abordări semantice, sintactice, pragmatice și interdisciplinare	16
I. 1.1. Discursul – definiții și concepte operatorii.....	17
I.1.2. Analiza semantică.....	19
I.1.3. Abordările sintactice.....	20
I.1.4. Abordările pragmatice.....	22
I.2 Discursul didactic	24
I.2.1. Trăsături de identificare.....	28
II.2.1.1. Didacticitatea	28
II.2.1.2. Tensiunea în discursul didactic	28
II.2.1.3. Interacțiunea și simbolizarea	29
II.2.1.4. Intenționalitatea/ Contextualitatea / Intertextualitatea/ Metatextualitatea.....	30
I.3 Structura	31
I.4. Strategii discursive	33
I.4.1 Explicația	33
I.4.2 Secvența explicativă	34
I.4.3 Definiția.....	35
I.4.4 Exemplificarea și ilustrarea.....	37
I.4.5. Analogia.....	38
I.4.6. Repetiția	40
I.4.7. Argumentarea.....	41
I.5. Tipuri de discurs didactic	42
I.5.1. Discursul didactic oral.....	43
I.5.2. Discursul științific.....	45
I.5.3. Discursul universitar.....	45
I.5.4. Discursul prepedagogic.....	46
I.5.5. Discursul pedagogic.....	46
I.5.6. Discursul normativ al gramaticii ca discurs didactic.....	47
I.5.7. Discursurile utilitare și de documentare.....	48

I.5.8. Discursul didactic tip “rețetă culinară”.....	48
I.5.9. Discursul narativ, descriptiv, expozitiv.....	49
I.5.10. Discursul argumentativ.....	49
I.6. Abordarea comunicativă a discursului didactic.....	51
I.7. Teoria învățării – aspectul pedagogic.....	54
I.7.1. Concept – obiective.....	56
I.7.2. Tipuri de activități.....	56
I.7.3. Procedura.....	57
I.8. Textul literar – o abordare comunicativă.....	57
Concluzii parțiale.....	58
CAPITOLUL II. VALENȚE DIDACTICE ALE DISCURSULUI DRAMATIC....	60
II.1. Interacțiunea verbală.....	61
II.2. Textul dramatic.....	69
II.3. Dramă.....	74
II.4.Elemente distinctive ale discursului dramatic.....	80
II.4.1. Politețea.....	84
II.4.2. Lipsa de politețe.....	87
II.5. Text, lectură, interpretare.....	90
II.5.1. Dialogul.....	92
II.5.2.Solilocviu.....	93
II.6. Activități comunicative didactice cu textul dramatic.....	96
II.6.1.Fără indicații scenice.....	96
II.6.2. Scenă divizată.....	97
II.6.3. Citește și interpretează/ Parafrazarea piesei.....	97
II.6.4. Crearea unor situații din dialog Stress/accent și pauză.....	99
II.6.5. Temă comună.....	101
II.6.6. Stress/accent și pauză.....	103
II.6.7. Suită de imagini.....	104
Concluzii parțiale.....	106
CAPITOLUL III. VALENȚE DIDACTICE ALE DISCURSULUI POETIC.....	106
III.1.Funcțiile limbajului.....	108

III.1.1. Funcția referențială.....	109
III.1.2. Funcția conativă.	109
III.1.3. Funcția fatică.....	110
III.1.4. Funcția metalingvistică.	111
III.1.5. Funcția poetică.....	111
III.2. Poezia în activitatea didactică.....	114
III.3. Structura textului poetic și limbajul poetic.....	123
III.3.1. Titlul.....	123
III.3.2. Incipitul.....	124
III.3.3. Finalul.	126
III.3.4. Secvențele poetice.	127
III.3.5. Relațiile de opoziție.	127
III.3.6. Relațiile de simetrie.	127
III.3.7. Relațiile de recurență.	128
III.3.8. Motivul.....	128
III.3.9. Tema.....	129
III.3.10. Laitmotivul.....	130
III.4. Caracteristicile limbajului poetic – trăsături.....	131
III.4.1. Expresivitatea.	131
III.4.2. Sugestia.....	132
III.4.3. Ambiguitatea.....	133
III.4.4. Reflexivitatea.....	135
III.5. Tipuri de discurs liric. Identificarea tipului de lirism.....	139
III.5.1. Lirismul subiectiv/confesiv.....	139
III.5.2. Lirismul obiectiv.....	140
III.6. Poeticitatea - semnul poetic.....	140
III.7. Elemente de expresivitate ale textului poetic.....	142
III.7.1 Metafora.....	142
III.7.1.1. Funcțiunile metaforei.....	144
III.7.1.2. Trei trăsături ale metaforei poetice.....	146
III.7.2. Imaginea poetică.....	148
III.8. Poeticitate	150
III.8.1. Comprimarea în poezie	150
III.8.2. Referința în poezie.....	154
III.9. Figuri de stil.....	155
III.9.1. Figuri de gândire.....	156
III.9.1.1. Antifraza.....	156

III.9.1.2. Eufemismul.....	156
III.9.1.3. Metafora.....	157
III.9.1.4. Hiperbola.....	157
III.9.1.5. Antiteza.....	157
III.9.2. Figuri de construcție.....	158
III.9.2.1 Enumerația.....	158
III.9.2.2. Anafora.....	159
III.9.2.3. Refrenul.....	159
III.9.2.4. Epitetul.....	160
III.9.2.5. Paralelismul.....	160
III.9.2.6. Interogația retorică.....	161
III.9.2.7. Invocația retorică.....	161
III.9.2.8. Repetiția.....	162
III.9.2.9. Personificarea.....	163
III.9.2.10. Comparația.....	163
III.9.2.11. Simbolul.....	164
III.9.2.12. Alegoria.....	164
III.9.2.13. Oximoronul.....	165
III.9.2.14. Sinestezia.....	166
III.9.2.15. Corespondențele.....	166
III.9.2.16. Aliterația.....	167
III.9.2.17. Asonanța.....	168
III.9.2.18. Prozodia.....	168
III.10. Trăsăturile scrierii poetice. Folosirea semnelor de punctuație.....	169
III.11. Timpurile verbale în narativul poetic.....	174
III.11.1. Presentul – simplu/continuu, prezentul istoric, prezentul perfect.....	175
III.11.2 Trecutul – simplu/continuu, perfectul compus/simplu, imperfectul, mai mult ca perfectul.....	186
III. 12. Timpurile și aspectul.....	192
Concluzii parțiale.....	206
CAPITOLUL IV. TEXTUL LITERAR ÎN MANUALELE ȘCOLARE.....	207
IV. 1. Aspecte structurale.....	207
Concluzii parțiale.....	236
CONCLUZII FINALE.....	237
EVALUAREA CONTRIBUȚIILOR PROPRII ÎN OBTINEREA REZULTATELOR.....	241

DIREȚII DE CERCETARE ULTERIOARE.....	243
BIBLIOGRAFIE.....	244
ANEXĂ.....	255
I. Corpus texte	264
II. Manuale de limba engleză în ordine cronologică (1959-2018)	332

Cuvinte cheie: *valențe didactice, discurs, interacțiune, expresivitate, proceduri discursive, discurs didactic context, text literar, textul dramatic, dramă, textul poetic, poezie, roman/nuvelă, lirism, abordare comunicativă, activități comunicative, dialog/monolog, discursul dramatic, discursul poetic, poeticitate, limbaj poetic, figuri de stil, scriere poetică, timpuri verbale, aspect.*

Introducere

Teza de doctorat cu titlul „**Funcțiile textului literar – exploatare din perspectivă didactică-discursivă și comunicațională**” își propune să exploreze folosirea textelor literare ca resurse în activitatea de predare – învățare prin sensurile multiple care leagă opera literară de contextul social general. Atâta timp cât textele literare nu sunt descoperite ca fiind pline de înțeles și relevante pentru experiența personală de către receptor/elevul/studentul, profesorul are obligația ‘de serviciu’, prin discursul la clasă, să pregătească calea unui contact între literatură și experiență angajând studenții interactiv cu textul literar în rezolvarea sarcinilor de lucru în vederea dobândirii competenței comunicative.

Discursul didactic este un discurs personalizat, el fiind un discurs aparte, caracterizat atât de personalitatea profesorului, de experiența și expertiza sa în materie, cât și de disciplina care face obiectul activității sale la clasă. Metodele, strategiile și tehnicile folosite, modul de susținere a actului educațional cu materiale adecvate, modul de interacțiune cu studenții, nivelul și nevoile acestora de cunoaștere sunt tot atâtea elemente ce personalizează discursul didactic.

Valențele¹ didactice ale textului literar trebuie înțelese ca *potențiale valori sau posibilități de folosire a literaturii în scopul predării limbii, al dezvoltării abilităților de*

---

¹ *Valență*. Termenul este preluat din chimie și are sensul de: forța de legătură dintre doi atomi ai unei molecule. Semn grafic care marchează această legătură în formulele chimice. Ca atare în DEX, cuvântul are următoarea configurație:

1. mărime care arată numărul de atomi de hidrogen (sau echivalenți ai acestuia) cu care se poate combina un atom al unui anumit element sau un radical.

(fig.) 2. *valoare, semnificație; posibilitate* (de dezvoltare); 3. capacitate de combinare a unui cuvânt cu alte cuvinte, în funcție de conținutul noțional și semantic al acestuia. (< fr. *valence*)

comunicare scrisă și orală dar și al însușirii valorilor culturale proprii cât și al altor civilizații. Cum să predăm problemele de limbă folosind textul literar, sau literatura însăși, implică o serie de factori ce trebuie luați în considerare. Fiecare situație de predare este diferită, fiecare text literar este diferit, fiecare teorie care explică literatura înseși, sau cum să fie folosită în sala de curs, este diferită. Aceste aspecte pot fi generatoare de idei pentru a ne concentra asupra implicațiilor folosirii literaturii în învățarea unei limbi.

Folosirea textelor literare ca resursă în predare este justificată de factorii lingvistici, culturali și de cei ce privesc dezvoltarea personală. Discursul literar având ca sursă poezia, romanul sau piesa de teatru creează conexiuni valoroase privind explorarea formelor, structurilor și conceptelor limbii. Stilistica, ramura studiului limbii care este interesată de integrarea limbii și a literaturii, are un potențial deosebit în fuziunea metodelor literare și lingvistice.

Din punct de vedere lingvistic, textele literare oferă o mare diversitate de texte autentice într-o varietate de registre, stiluri și tipuri de texte, cu diferite grade de dificultate. Acestea constituie un bogat material ce poate fi folosit la predarea/însușirea vocabularului, a modelelor sintactice, la însușirea de către elevi/studenti a ceea ce înseamnă coeziunea și coerența textului precum și specificității lingvistice. Literatura nu face uz de un de un tip anume de limbaj, diferit de cel comun, dar el poate dezvălui o mai mare incidență a anumitor trăsături lingvistice care sunt conținute în text.

O abordare lingvistică, cu privire la folosirea literaturii în activitatea didactică, trebuie să considere textul literar ca o resursă care asigură activități stimulative în achiziționarea structurilor limbii. Varietatea stilurilor, registrelor conținute de textele literare, sunt deschise unor interpretări multiple ce conduc la interacțiune în clasă, sunt generatoare de discuții centrate pe teme motivante și stimulative. Interpretarea textelor literare presupune emiterea unor judecăți competente prin studierea trăsăturilor lingvistice ale textului pentru a ajunge la înțelegerea

---

Noi am reținut sensul figurativ de valoare a textului literar, de posibilitate și sursă generatoare în învățarea limbii dar și de cunoaștere, de dezvoltare intelectuală, culturală.

modului în care sensurile, înțelesurile sunt transmise. Acesta este domeniul stilisticii, al analizei stilistice, care presupune tehnici și proceduri cu privire la studiul literaturii, a textului literar.

Textele literare conțin o mulțime de elemente ale culturii unui popor, operele literare fiind produsul și mijlocul prin care cultura este cunoscută. Înțelegerea noțiunii de cultură a căpătat valori și nuanțe noi, ea incluzând și alte elemente, nu doar cele care se referă la opera de artă. Pornind de la afirmația că textele literare reflectă cultura unui grup de oameni sau a unui popor este necesar să definim ce este cultura. O definiție ar putea fi în corelație cu condițiile naturale și social-culturale, ca valori, tradiții și practici sociale ale unui grup de oameni reflectate în literatură. O altă definiție, cea tradițional cunoscută, ca abilitate de pătrundere și judecare a lucrurilor la justa lor valoare, de transmitere a cunoștințelor mai departe, de către oameni educați, cultivați, prin opera literară. Textele literare, scrise de autori care trăiesc în diferite țări, reflectă o mare diversitate de valori culturale. Expunerea elevilor/studentilor la situațiile, scenele, caracterizările, pe care le conțin textele literare, ne oferă multiple ocazii pentru cultivarea conștientizării diferențelor între culturi și a ne face toleranți și înțelegători.²

Analizând ceea ce textele exprimă în mod simbolic sau filozofic, elevii/studentii pot să-și dezvolte competențele literare, deja însușite, printr-un transfer cultural, în procesul interactiv din clasă. Literatura este calea, mijlocul prin care elevii, studenții au acces la cultura poporului a cărui limbă o studiază. Legătura dintre literatură și cultură este una complexă având în vedere că reflectarea realității în poezii, piese de teatru, romane este una factuală, unele texte reușind să reflecte o realitate filtrată de autor, totuși ele, în cele din urmă, sunt opere ce aparțin ficțiunii. Suntem de părere că textul literar îi ajută pe elevi/studenti să conștientizeze evenimentele sociale, politice, istorice care formează fundalul acțiunii unui roman, a unei piese de teatru. Literatura asigură astfel, mijlocul adecvat de contextualizare a modului în care, un membru al societății, se comportă, sau reacționează într-o anumită situație.

Literatura implică lectorul emoțional, îl afectează profund, de aceea textul literar are calitatea de a implica elevii/studentii în activitatea de învățare, de a-și exprima opiniile, reacțiile

---

² *Textul literar* este definit ca fiind creația imaginației autorului având drept scop sensibilizarea cititorului. În textul literar autorul modifică realitatea prin propria sensibilitate abordând teme și motive literare care tratează valori general umane, prin înbinarea elementelor reale cu elementele ficționale. Figurile de stil și imaginile artistice dau expresivitate textului.

și sentimentele. Textele literare² în opoziție cu alte tipuri de texte, oferă posibilitatea ca, elevii/studentii folosindu-și imaginația, să interpreteze realitatea pe care ele o reprezintă. A interacționa cu literatura înseamnă o procesare mentală profundă, o mare implicare personală, având ca rezultat nu doar dezvoltarea competențelor de comunicare ci și a creativității și a imaginației.

Fie că vorbim de poezie, roman sau piesă de teatru, textul literar oferă posibilități de predare/învățare a structurilor limbii cât și de analiză profundă a sensurilor exprimate prin acesta. Învățarea vocabularului nu se poate face izolat, ci contextualizat, având în vedere semantica cuvintelor în contexte diferite. Învățarea unei poezii implică nu doar cuvintele constituite în versuri, ci și intonația, starea emoțională pe care o transmite. Să nu uităm că limbajul poetic, în special, este considerat un limbaj deviant prin folosirea figurilor de stil, și în special a metaforei, ceea ce constituie o resursă pentru analiza în profunzime a textului. Implicarea elevilor/studentilor în activități artistice – piese de teatru, monologuri, presupune pe lângă vocabular, intonație și modul în care trebuie să interacționeze, respectând ‘politețea’ dialogului. Cunoașterea termenilor literari înzestrează elevii/studentii cu instrumentele necesare pentru identificarea trăsăturilor distinctive ale unui text literar. Orice text literar conține structuri temporale care exprimă logica desfășurării evenimentelor, profesorul având astfel la dispoziție suportul didactic adecvat pentru predarea unei probleme de gramatică plasată într-un context ficțional care reprezintă o ‘realitate’.

Ce este distinctiv cu privire la o poezie sau la o piesă de teatru, la un roman sau la o nuvelă, este o întrebare care își găsește răspunsul în diversitatea activităților de comunicare ce au ca sursă textul literar. Textul literar este un material motivațional care încurajează activități de însușirea limbii în mod practic, oferă posibilitatea dezvoltării abilităților de interpretare ale literaturii, realizează conștientizarea de către elevi/studenti a structurilor limbii necesare educației și dezvoltării personale.

O altă întrebare, care se pune, în legătură cu textul literar se referă la ce nivel/nivele de cunoaștere a limbii sunt valabile de utilizat valențele didactice. Răspunsul îl găsim tot în textul literar, în sensul abilității profesorului de a alege materialul literar suport adecvat în concordanță cu problema de limbă propusă pentru a fi predată, cu vârsta, maturitatea intelectuală, înțelegerea emoțională, gradul de stăpânire al limbii, fondul literar și cultural al elevilor/studentilor.

Cunoaștem că predarea cunoștințelor se face piramidal, activitățile cu sarcini de lucru fiind în corelație cu nivelul de cunoaștere al limbii și al anului de studiu. Să exemplificăm printr-o simplă problemă de gramatică: predarea *timpului prezent*.

Pentru clasele de început de la gimnaziu, se poate folosi ca material didactic, un extras descriptiv sau un dialog dintr-o poveste, care să conțină forme ale prezentului la afirmativ, negativ și interogativ, la diferite persoane, pentru introduce timpul respectiv din punct de vedere al structurii, textul inducând folosirea primară a acestuia. Pe măsură ce abordăm aceeași problemă de gramatică la clasele de liceu sau la studenți, suportul didactic poate **varia**. Se pot folosi extrase din poezii, romane, piese de teatru, având în vedere faptul că se pot lua în discuție noi valori ale prezentului în diferite contexte, în relație cu alte timpuri. De exemplu, folosirea prezentului cu valoare de trecut poate aduce în discuție, la clasele mai mari, probleme de semantică dar și de stilistică. Abordarea contrastivă a predării timpurilor, în contexte variate, nu contribuie doar la predarea ori fixarea problemelor de gramatică, ea oferă de asemenea suportul adecvat pentru analiza de text, pentru înțelegerea sensurilor profunde exprimate de scriitor. Oricare ar fi problema de limbă, abordarea trebuie să fie una comunicativă, strategiile și tehnicile folosite fiind în concordanță cu nivelul de cunoaștere a limbii de către elevi/studenți, dar și cu tipurile de activități și sarcini de lucru.

Orice problemă de limbă poate fi abordată folosind textul literar. Folosirea unei poezii poate fi suportul pentru predarea vocabularului la clasele mici. O poezie, cu vocabular simplu, dar care conține și cuvinte noi, este un material didactic, care susținut de o activitate în care cuvintele noi sunt scoase din text, sarcina de lucru a elevilor fiind să completeze poezia folosind cuvintele respective, conduce la îmbogățirea vocabularului. Pentru fixare, elevii citesc poezia, folosind intonația, tema pentru acasă fiind învățarea poeziei, sau poate fi o altă poezie, cu aceeași sarcină de lucru.

Pentru elevii de liceu, sau pentru studenți, poezia poate fi abordată din punct de vedere lingvistic, sau al analizei profunde a înțelesului, a ceea ce autorul a vrut să exprime și cum a făcut-o. Pentru aceasta, elevii/studenții pot avea sarcini de lucru variate prin care să identifice limbajul neobișnuit din poezie, cuvinte, expresii, structuri gramaticale, caracteristici sintactice, ambiguități cu privire la înțeles, sensuri figurative, forme retorice de vorbire, figuri de stil care

contribuie la muzicalitatea poeziei, precum asonanța, aliterația, etc. Implicațiile culturale, sociale sau istorice pot fi subiect de discuție și dezbateri.

Romanele bogate în dialog, piesele de teatru, pot fi exploatate în sala de curs, sarcina profesorului fiind aceea de a găsi fragmentele ce pot fi adaptate nivelului elevilor/studentilor, problemelor ce urmează a fi predate. În acest sens, în cadrul activităților ce pot fi folosite la clasă, trebuie să se aibă în vedere ce abilități trebuie exersate și dezvoltate, care anume dintre aceste activități se potrivesc stilului de învățare al elevilor/studentilor, în ce măsură tema abordată este relevantă pentru experiența lor, etc. Avantajul utilizării textului literar ce are ca suport dialogul este că este foarte motivant, elevii/studentii de orice nivel însușindu-și noile cunoștințe prin interacțiunea în cadrul dialogului, prin asumarea unui rol pe care să-l joace. Un sketch, având trei personaje într-o stație de autobuz, în care un personaj este mai în vârstă și are probleme cu auzul va cere săi se repete ceea ce nu aude, scenă amuzantă, dar care din punct de vedere didactic, poate fi exploatată pentru predarea vorbirii indirecte.

Textul literar este o sursă și o resursă inepuizabilă în activitatea de predare-învățare prin experiențele de viață pe care le oferă, prin deschiderile analitice și de interpretare. Explorarea comunicativă a textului literar este state of art prin abordarea literaturii dintr-o perspectivă nouă, și anume aceea a dezvoltării abilităților de comunicare ale studenților în învățarea unei limbi. Activitățile de comunicare ce se bazează pe textul literar – piese de teatru, poezie, roman/nuvelă – angajează studenții în activități interactive de comunicare prin folosirea experienței personale în rezolvarea sarcinilor de lucru. Studenții au experiențe diferite de viață și în abordarea unui text literar propun soluții de interpretare bazate pe aceste experiențe, astfel conducând la diferențe de opinie, *opinion gap*³, ce pot fi soluționate prin dialog, prin interacțiune, deci prin folosirea limbii.

Precizăm că învățarea unei limbi străine presupune o diversitate de operații, tehnici și strategii, iar instrumentele textuale la care se poate face apel nu se rezumă la textul literar, de exemplu, în învățarea unei limbi de specialitate, se va recurge la texte științifice, la nomenclatoare de termeni etc.

---

³ *Opinion gap*. Termen preluat din limba engleză care are sensul de *diferență de opinie* cuprindere la o problemă de limbă și care poate fi depășită prin interacțiune, prin comunicarea părerilor diferite și găsirea unei soluții, comun acceptată.

Considerăm că obiectul cercetării de față este unul de actualitate atât la nivel teoretic cât și practic, textul literar comunicând/transmițând experiențe de viață și ca atare declanșând activități interactive de dezvoltare a competenței comunicative.

Obiective

Ne propunem să abordăm și să analizăm discursul didactic din punctul de vedere al trăsăturilor particulare, al structurii și al tipologiei ca domeniu general al interacțiunii umane prin care se efectuează schimbul de informații și semnificații cu aplicare la textul literar.

De asemenea ne propunem să distingem în acest context valențele didactice ale discursului dramatic precum și ale textului poetic având ca suport un corpus de texte care să declanșeze activități de comunicare, textul literar în general, textele dramatic și poetic în particular constituind o sursă inepuizabilă ca material suport în activitatea didactică prin bogăția și varietatea de idei și experiențe pe care le conțin. Lucrarea noastră își propune :

- tratarea tematicii alese dintr-o perspectivă neabordată în literatura de specialitate, apelând la texte literare;
- analiza perspectivelor prezentate în studiul teoriei limbii privind noțiunile de *abordare*, *procedura*, *concept*;
- folosirea unei terminologii justificate cu care vom opera în studiul de față;
- prezentarea teoriilor privind conceptul de abordare comunicativă. Justificarea importanței folosirii diferitelor tipuri de texte literare care să conducă la activități de comunicare urmate de analiză;
- justificarea obiectivă a opiniei personale cu privire la noutatea conceptului privind abordarea acestei teme în cercetarea de față;
- menționarea elementelor de noutate aduse de lucrarea de față și a posibilelor direcții pentru o cercetare viitoare.

Corpusul textelor

Corpusul a fost ales în concordanță cu obiectivele cercetării, și cu scopul de a demonstra că textul literar este o sursă didactică inepuizabilă pentru învățarea unei limbi. Corpusul alcătuit pentru lucrarea noastră cuprinde texte originale atât în limba română cât și în limba engleză în scopul prezentării unei analize contrastive a valențelor didactice ale acestora. Analiza contrastivă a impus concentrarea asupra unui corpus de texte relevante pentru activitățile de predare/învățare a limbii. Bogăția vocabularului limbii engleze cât și particularitățile timpului verbal, ale aspectului, sunt elementele constitutive ale unei analize contrastive echilibrate pentru ambele limbi. Textele literare au ca surse poezii, romane și piese de teatru cuprinse în volume sau antologii, în cursuri universitare sau în manuale școlare. Orice text înseamnă, mai întâi de toate, cuvinte, vocabular, aspect care a presupus și o perspectivă diacronică, pe lângă cea sincronică a analizei, corpusul incluzând texte scrise în perioade mai vechi de timp.

Metode și tehnici de cercetare

Metodologia cercetării desfășurate a avut la bază găsirea unor răspunsuri la întrebările:

- ce fel de informații sunt necesare, despre ce și de ce sunt necesare;
- ce fel de date sunt utile – date cantitative și/sau calitative;
- care sunt metodele de colectare a acestor date;

Metodele cantitative au urmărit găsirea răspunsurilor la întrebările *ce?* precum și *câte?* surse de informare din literatura de specialitate, în timp ce metodele calitative au urmărit găsirea răspunsurilor la întrebările *cum?/de ce?*, concentrându-se asupra analizei conținutului. Documentarea științifică a inclus informarea asupra surselor, culegerea, studierea și respectiv utilizarea lor în procesul redactării lucrării concentrându-ne asupra metodei comparative cu scopul realizării unor conexiuni între textul dramatic și discursul uzual, măsura în care utilizarea acestuia în sala de curs poate constitui o sursă reală și motivantă în activitatea de predare/învățare

Metodologia utilizată are la bază logica deductivă – de la general (premise, presupuneri, adevăruri acceptate) la particular (idei, concluzii adevărate), raționamentul inductiv – de la particular (observații, experiență) la general, metoda științifică, gândirea critică - presupuneri/ipoteze false, puncte slabe, analize inconsistente, toate sunt abordări metodologice folosite în lucrare.

Orice demers științific, care își propune să găsească răspunsul la o anumită problemă, are la bază o metodologie de cercetare specifică ce cuprinde metodele și tehnicile utilizate în vederea

îndeplinirii obiectivelor stabilite. Alegerea metodelor de cercetare utilizate este în strânsă legătură cu obiectivele pe care ni le-am propus în lucrarea de față, depinzând de natura fenomenelor studiate. Astfel, metodele și instrumentele de cercetare folosite de-a lungul lucrării sunt diverse și variază de la un capitol la altul, fiind prezentate în funcție de obiectivele stabilite. Având în vedere realizarea obiectivelor propuse în cadrul cercetării, demersul nostru științific se bazează în general pe o abordare deductivă, de la general înspre particular, utilizată în principal la nivelul cercetărilor teoretice/calitative. Pe parcursul lucrării am folosit și abordarea de tip inductiv ce caracterizează cercetările cantitative în cadrul cărora, plecând de la rezultate desprinse la nivelul unui eșantion limitat de articole, am formulat concluzii cu caracter general. Având în vedere specificul și trăsăturile ariei de cercetare, precum și părerea conform căreia „o cercetare care va dăinui probei timpului presupune o combinație optimă a metodelor de cercetare în scopul atingerii obiectivelor propuse” (Chelcea, 2009: 8), pe întreg parcursul lucrării realizate am îmbinat cercetarea calitativă cu cea cantitativă. Cercetarea calitativă are rolul de a genera informații consistente necesare înțelegerii aprofundate și de ansamblu a contextului general permițând conturarea aspectelor principale ale problemei de cercetat și diagnosticarea situației, identificarea ipotezelor pentru o viitoare cercetare descriptivă sau cauzală. Cercetările cantitative au rolul de a caracteriza și cuantifica aspectele relevante identificate cu ajutorul metodelor calitative, fiind utilizate pentru stabilirea unor aspecte, respectiv pentru verificarea și testarea teoriilor existente sau dezvoltate utilizând metode specifice. Modul în care am îmbinat cercetarea calitativă cu cea cantitativă precum și metodele și instrumentele de cercetare utilizate pe întreg parcursul lucrării sunt abordate în paragrafele următoare, având în vedere fiecare capitol elaborat și obiectivele pe care ne-am propus să le atingem. Am utilizat de asemenea analiza în profunzime a diferitelor tipuri de text literar în vederea evidențierii potențialului acestuia în activități de comunicare.

Sursa datelor empirice

Sursele primare ale cercetării de față fac parte atât din literatura de specialitate română, cât și străină, reprezentând volume și articole care cercetează amplu și dintr-o perspectivă variată abordarea discursului didactic cu accent pe potențialul comunicativ al textului literar;

- listarea documentelor de cercetat, consultarea cărților de referință, tratate de specialitate din domeniul de interes, consultarea indexurilor de reviste, colecțiilor de sumare, abstracte;

- consultarea articolelor științifice de specialitate, teze de licență, doctorat, dizertații (literatura primară de specialitate, redactarea de fișe biografice);
- crearea propriei baze de date, introducerea referințelor bibliografice în textul propriu-zis.

Structura lucrării

Primul capitol al prezentului studiu *Discursul* se concentrează pe teoria discursului, concept ce ne va folosi ca instrument de lucru în următoarele două capitole. Principalele concepte pe care le analizăm sunt abordările semantice, sintactice, pragmatice și interdisciplinare cu privire la discurs, la definirea acestuia ca *text, limbaj în uz*, (Chafe 2001 *apud* Widdowson, 2007: 86; Salkie, 1995: ix), ca *grup individualizabil de enunțuri* (Mills, 2001: 6), ca *totalitate de texte reciproc relevante* (Beaugrande & Dressler, 1981, *Introduction to Text Linguistics*: iv, 215), respectiv ca *intenție comunicativă*, așa după cum afirmă Widdowson în *Discourse Analysis* (2007: 86), ori ca *domeniu general al interacțiunii umane verbale* (Peirce, 1990: 285, 269).

Partea următoare a acestui capitol este dedicată discursului didactic, un discurs al sălii de curs, evidențiind trăsăturile, structura și tipologia discursului didactic. Am dorit să subliniem faptul că discursul didactic este un discurs aparte care, în afara faptului că include toate celelalte forme de discurs, are ca scop principal transmiterea de cunoștințe, feedback-ul fiind imediat. Demersul didactic este unul argumentativ prin care profesorul demonstrează, justifică elementele predate, fără a impune, argumentarea sprijinindu-se pe explicații logice, pe analogii, pe reluarea unor cunoștințe anterior predate ca suport pentru susținerea temei în discuție.

În discursul său, profesorul folosește o serie de proceduri discursive precum explicația, secvențe explicative, definiția, exemplificarea și ilustrarea, analogia, repetiția, argumentarea în transmiterea și fixarea noțiunilor, a conceptelor predate.

Ultimul aspect teoretic al primului capitol evidențiază importanța abordării comunicative în învățarea limbii, care are la bază principiul că limba este pentru comunicare, deci învățarea unei limbi înseamnă dezvoltarea competențelor de comunicare orală și scrisă. Teoria învățării din această perspectivă presupune roluri diferite, de cele tradiționale, pe care atât profesorul cât și elevul/studentul trebuie să și le asume, cu materiale suport motivante, activitățile presupunând sarcini de lucru ce se rezolvă pe grupe de elevi/studenți. Abordarea comunicativă a textului literar presupune o teorie a limbii și respectiv a învățării, care are la bază trei principii: al

comunicării, al sarcinii de lucru, și respectiv al înțelegerii. Discursul didactic, având ca suport poezii, piese de teatru, romane, motivează opțiunea pentru textul literar, și tipurile de activități ce pot fi abordate în vederea dezvoltării competenței comunicative în învățarea limbii și, în special, a unei limbi străine.

În *capitolul al doilea, Valențe didactice ale discursului dramatic* ne concentrăm atenția asupra textului dramatic, a proprietăților comunicative ale acestuia, a modalităților de exploatare a acestui tip de text în activitatea didactică. Examinarea textului dramatic pune în evidență o trăsătură, printre multe altele, ale acestui tip de text și anume multitudinea înțelesurilor pe care le generează și care pot fi desprinse prin interpretare, cuvântul fiind însoțit de gesturi, mișcare, mimică, intonație, etc. Piesa de teatru există ca text dar scrierea ei este pentru punerea în scenă, pentru interpretare, pentru comunicare.

Textul dramatic presupune interacțiune, angajarea cel puțin a două personaje în dialog ce se află într-un anumit context. Formele de discurs ce se regăsesc în textele literare constituie o sursă practică de abordarea a oricărei activități didactice de predare.

Fragmentele din piese de teatru pot fi exploatate în pregătirea unei lecții de gramatică despre folosirea verbelor modale – exprimarea unui ordin, formularea unei cerințe politicoase, respectiv a propoziției imperative. Activitățile cu astfel de texte măresc receptivitatea studenților, îi motivează și permit exersarea deprinderilor de citire și comunicare orală cu accent pe intonație.

Vorbitorii folosesc în discurs diferite strategii, limbaj formal/informal în funcție de context, emițătorul unui mesaj, vorbitorul știe ce să spună, cum să spună, când să spună într-un anumit context, această cunoaștere fiind ceea ce Dell Hymes numește *competență comunicativă*, adică exprimarea adecvată într-un anumit context.

Tot în această primă parte, a celui de-al doilea capitol, luăm în discuție textul dramatic ca suport al interacțiunii, caracterul său dialogic, având rolul de a comunica mesaje, informații, dialogul dramatic putând stabili timpul, locul, personajele implicate. Replicile ce se constituie în dialog fac uz de toate tipurile de propoziții enunțiative, negative, exclamative, imperative, interogative, cuvintele capătă valențe speciale ilustrând ipostaze existențiale ca spaima, alienarea, eșecul, solitudinea, absurdul etc. Fiecare tip de propoziție prezintă anumite caracteristici în ceea ce privește intonația, punctuația, topica etc. pentru exprimarea conținutului specific.

Textul dramatic asigură o bogată sursă didactică întrucât studentul în strădania sa de a înțelege diferitele sensuri și înțelesuri ale unui text trebuie să înțeleagă cum aceste sensuri sunt redate, care sunt structurile de limbă care îl ajută să înțeleagă și să-și exprime opiniile personale, sau simțămintele. Astfel textul devine baza generatoare de discuții, controversă și chiar gândire critică în sala de curs.

În a doua parte a acestui capitol prezentăm elementele distinctive ale discursului dramatic. *Manipularea strategică a limbii* presupune ideea că limba este folosită în conversație pentru a exprima ceea ce este corect, adecvat din punct de vedere social. În acest sens, strategiile lingvistice sunt în legătură cu menținerea și promovarea unor legături sociale armonioase, dar în realitatea vieții sociale aceste strategii pot fi folosite pentru a distruge armonia existentă. Este ceea ce Culpeper denumește *politeness/impoliteness strategies*. (Culpeper, 1998: 85). Asemenea structuri de politețe/impolitețe sunt specifice textului dramatic deoarece ele constituie o sursă de distracție, de amuzament, dar și de tensiune în orice piesă de teatru. Comportamentele politicoase/nepolíticoase din textul dramatic sunt diferite de cele din viața reală, asumarea unuia sau altuia în opera dramatică conținând o mai mare semnificație interpretativă. În activitatea didactică, aspectul vizat este cel al analizei lingvistice a textului dramatic precum și cel al interacțiunii care să conducă la o comunicare reală având în vedere faptul că funcțiile semnului lingvistic sunt determinate de trăsăturile conținutului exprimat.

Ultima parte a acestui capitol se concentrează pe activitățile didactice de comunicare având ca suport textul dramatic: *Fără indicații scenice; Scena divizată; Citește și interpretează / Parafrizarea piese; Crearea unor situații din dialog; Temă comună; Stress/accent și pauză; Scrie ce ai auzit; Suită de imagini.*

Fiecare activitate se termină cu un scurt comentariu, care poate fi considerat ca fiind notele profesorului privind nivelul studenților pentru activitatea desemnată, competențele lingvistice urmărite, posibilitățile de a analiza în profunzime textul, ca și activitățile care ar putea precede sau urma.

Capitolul al treilea, Valențe didactice ale discursului poetic, abordează textul poetic, pornind de la definirea poeziei ca fiind expresia imaginației (Shelley în A.H. Koszul, 1910: 64), și de la afirmația lui R. Jakobson că „limba trebuie investigată în toată varietatea funcțiilor sale” (Jakobson, 1960: 350-377). Jakobson evidențiază faptul că poezia înseamnă comunicare, o

modalitate fundamentală de interacțiune umană ce presupune deplasarea unei cantități de informații de la un element la altul în cadrul unui context.

Funcțiile limbii se regăsesc în orice tip text deoarece acesta, pentru a exista, presupune existența factorilor fără de care comunicarea nu poate avea loc. Textul poetic, în acest sens, nu face excepție, mesajul transmis de poet și receptat de cititor se realizează prin canalul de comunicare numit poezie, vers, codificarea fiind unică prin construcțiile elaborate, prin stilizarea specifică bazată pe structurile neprevăzute, rod al creativității și imaginației poetului.

Acest capitol, mai dezvoltat decât primele două, prezintă o varietate elemente ce trebuie urmărite și analizate, textul poetic fiind guvernat de coeziune, ambiguitate, expresivitate, ca trăsături caracteristice limbajului poetic, acest limbaj fiind rezultatul utilizării particularizate a tuturor resurselor stilistice și prozodice oferite de limbă, cu scopul producerii de efecte artistice și estetice. În acest context am acordat o atenție deosebită metaforei, funcțiilor sale sensibilizatoare, de potențare a impresiei precum și de unificare, în relație cu trei trăsături ale acesteia: caracterul difuz, caracterul mobil, adâncimea/profunzimea, prin care poetul codifică sensuri prin asocieri de cuvinte.

Comprimarea și referința în poezie sunt două elemente le-am considerat ca fiind importante în analiza textului poetic și care pot fi resurse didactice. Comprimarea este rezultatul suprimării unor părți din poezie care pot fi recuperabile în sensul că ele se repetă altundeva în poezie sau non-recuperabile în cazul în care nu se poate determina exact elementul/elementele de legătură. Pe de altă parte semnificațiile cuvintelor sunt rezultatul diverselor referințe contextuale. În procesul de înțelegere al limbii teoria referinței asigură, prin multiple nivele de referință, sensurile atribuite cuvintelor, semnificațiilor acestora fiind rezultatul unui lanț referențial.

În cea de a doua parte a acestui capitol, având un corpus variat și bogat, am analizat figurile de stil ca fiind mijloace prin care opera literară este realizată. Din punct de vedere didactic, considerăm că, abordarea figurilor de stil în analiza unui text literar implică elemente de gramatică și de semantică, contribuind la dezvoltarea abilității de comunicare verbală, în încercarea de decodifica cuvinte, combinații de cuvinte care într-un anumit context exprimă anumite înțelesuri. Legat de stil și poezie, Kayser afirmă, în *Opera literară*, că stilul a fost întotdeauna armonia dintre diferite forme exterioare și că, de asemenea, a fost întotdeauna factorul lăuntric (H.R. Radian, 1979: 394).

Ultimul aspect a acestui capitol abordează, de o manieră contrastivă, timpurile și aspectul în limbile engleză și română. Timpurile verbale generează valori stilistice prin sensul pe care acestea îl imprimă comunicării. Frecvența și cronologia evenimentelor reprezintă criterii care ne pot

ajuta să identificăm particularitățile expresive ale timpurilor verbale. În analizarea și identificarea valorilor stilistice trebuie să ținem cont de sistemul gramatical precum și de mijloacele stilistice ale unei limbi atât din punct de vedere sincronic cât și diacronic. În narațiunile care evocă fapte din trecutul istoric ori a unui personaj, scriitorul/poetul folosește de multe ori prezentul în locul trecutului, pentru ca narațiunea să prindă mai multă viață, să fie mai dinamică, mai impresionantă și pentru a-l face astfel pe cititor să vadă și să trăiască faptele prezentate ca și cum s-ar desfășura în fața ochilor săi.

Analiza folosirii timpurilor în textul poetic nu poate fi abordată decât pornind de la narativitate care implică dimensiunea temporală. Acțiunea discursivă și acțiunea narată se situează pe două planuri, având în vedere succesiunea lor în timp, de obicei acțiunea narată fiind anterioară narațiunii, anterioritate exprimată prin modelare gramaticală, cele două planuri se pot suprapune în cazul prezentului istoric.

Problema aspectului, în limba engleză este diferit abordată și marcată în comparație cu limba română. Aspectul continuu/durativ desemnează o acțiune în desfășurare (la prezent/trecut/viitor), și este formal marcat: verbul *to be* (la orice timp) + *v+-ing* (participiul prezent al verbului). De asemenea, aspectul continuu este marcat și cu ajutorul unor determinanți: *now, yesterday/tomorrow this time*. În limba română, aspectul nu este marcat prin forma verbului, ci doar cu ajutorul determinanților. Categoria aspectului nu trebuie abordată distinct ori de sine stătător deoarece o categorie gramaticală se manifestă în corelație cu altele, în cazul verbului ea este legată de cea a timpului gramatical, aspectul arătând stadiul de realizare a acțiunii exprimate de verb.

Capitolul al patrulea, Textul literar în manualele școlare, prezintă o abordare analitică a textelor literare cuprinse în manualele școlare în perioada 1959 – 2018 cu accent pe aspectele structurale. Analiza și comentariile noastre prezintă evoluția folosirii textului literar în perioada menționată mai sus, rolul pe care îl are acesta ca suport al real în activitatea didactică, în învățarea limbii ca mijloc de comunicare, dar și de cunoaștere culturală.

Concluzii

Discursul educațional este un discurs personalizat, este discursul sălii de curs al cărui scop este transferul de cunoștințe. Afirmăm că este un discurs personalizat din două puncte de vedere: mai întâi, fiecare profesor are propriul discurs în sensul folosirii procedeelelor discursive în predarea cunoștințelor. Discursul este diferit în funcție de materia de studiu predată cât și de

stilul individual de predare; în al doilea rând discursul este adaptat nivelului grupelor de studenți/elevi, nevoilor lor de învățare.

Discursul educațional angajează studentul/elevul în activități interactive ce urmăresc să-l transforme, în cazul studiului limbilor, în utilizatori competenți ai acestora. Analiza discursului educațional incumbă o descriere a intențiilor comunicaționale ale participanților, a contextului și a tipului de proceduri discursive folosite. Aceste proceduri descriptive, narative, informative, argumentative, explicative, susțin punerea în scenă a activității de predare, caracterul lor manipulativ urmărind câștigarea atenției studentului, cooperarea sa în însușirea/achiziționarea cunoștințelor. Dacă discursul, în general, constă în transferul de informații către un ascultător necunoscut sau neidentificat, discursul didactic urmărește transferul continuu de cunoștințe, de înțelesuri, sensuri și semnificații unde receptorul este cunoscut, se așteaptă ca acesta să reacționeze, să interacționeze, este locul dialogului și al interacțiunii cognitive.

Realitatea arată că diferențele specifice ale genurilor literare s-au atenuat începând cu momentul avangardei literare și artistice de la începutul secolului XX, așa-zisul modernism, care desființează granițele dintre genuri. Astfel, romanul poate semăna cu poezia, iar aceasta din urmă reușește adesea să creeze personaje, la fel ca în piesele de teatru sau în roman. Textul de teatru însuși se aseamănă adesea, fie cu povestirea monologală, fie cu poezia, renunțând la situația dramatică și exprimând emoții sau stări. Adesea, renunțăm de tot la cuvinte, pentru a folosi limbaje alternative precum *comunicarea paraverbală*, o comunicare inerentă, pentru că se asociază și se suprapune comunicării verbale prin forme de manifestare cu semnificații aparte, cum ar fi caracteristicile vocii, care dau informații despre genul natural al emițătorului, despre vârstă, despre starea de spirit: veselă, tristă, despre ton: fals neutru, vag, despre caracteristicile de pronunție, care dau informații despre gradul de educație, capacitatea de comunicare și de control al gândirii prin limbaj, zona de proveniență, intensitatea, ritmul, tempoul, calitățile vocii, pauzele umplute sau nu de vocale neutre. Referindu-ne la pauzele în vorbire, menționăm că, o formă a acestora este tăcerea. Din punct de vedere didactic, manifestarea comunicării didactice numită tăcere este un element deloc de neglijat. Comunicarea paraverbală, deși inferentă comunicării verbale, poate fi exploatată pentru schimbarea semnificației mesajelor, de exemplu cuvântul „notați” poate avea inflexiuni care-i conferă diverse semnificații modale-poruncă, rugămintă, îndemn, implorare etc. și care pot declanșa de răspuns diverse: executare, ignorare, etc.

De asemenea menționăm *comunicarea nonverbală* – canalul de transmitere fiind cel vizual. Informația este codificată și transmisă printr-o diversitate de semne legate direct de postura, mișcarea, gesturile, mimica, înfățișarea partenerilor.

Cele două tipuri de comunicare menționate - comunicarea non și paraverbală au ca funcții principale susținerea comunicării verbale și pentru a furniza feedback vorbitorului, pentru a semnala atitudini, pentru a transmite conținuturi afective pentru a semnala stări emoționale și chiar pentru a înlocui în întregime vorbirea.

Dezvoltarea abilității de comunicare orală având ca suport textul dramatic este susținută de caracterul dialogic al acestui tip de text, care păstrând trăsăturile dialogului cotidian motivează participarea studenților. Textul dramatic poate fi oricând exploatat în diverse activități didactice, privind însușirea vocabularului, folosirea corectă a intonației, predarea problemelor de gramatică etc., toate acestea într-un context explicit care să permită înțelegerea și care să promoveze participarea activă a studenților. Îndepărtarea explicațiilor scenice dintr-un fragment dramatic, crearea unor situații din dialog, folosirea unei teme comune unor fragmente de text dramatic, folosirea unei suite de imagini în relație cu textul etc. sunt tot atâtea activități ce pot dezvolta abilitățile de citire-înțelegere, presupune creativitate și inventivitate, imaginație dar și folosirea corectă a limbii în comunicare, ascultare dar mai ales înțelegerea importanței intonației în transmiterea și receptarea mesajelor.

Literatura implică emoția și afectul, interacțiunea cu textul literar implicând un nivel profund de procesare mentală, o mai mare implicare și reacție personală. Prin natura simbolisticii și a aspectelor sale formale, poezia conduce la două tipuri de experiență estetică: distanțarea și relaționarea. Mai întâi poezia detașează lectorul de cadrul obișnuit de referință scufundându-l într-o lume de sunete, rime, ritm, și a altor trăsături formale ale limbii. Este ceea ce lingviștii denumesc ca fiind legătura dintre funcția referențială și cea expresivă a limbii, de reprezentare mentală a textului, de structurare a discursului, de relaționare cu alte texte, de conceptualizare a experienței.

Poezia a fost caracterizată ca fiind o formă deviantă de la normele limbii, o formă care în mod frecvent încalcă regulile limbii, dar tocmai prin aceasta ea, poezia, permite noi și originale căi de abordare și interpretare.

Textul poetic, la fel ca oricare alt text literar este constituit, din punct de vedere lingvistic dintr-un sistem de semne prin care se realizează comunicarea. Funcția poetică a limbajului asigură

textului poetic caracterul estetic al acestuia. Comunicarea estetică prin mesajul poetic nu rămâne aceeași prin transmiterea acestuia de la emițător, poetul la receptor, lectorul. Limbajul poetic, fiind un sistem de semne, este organizat atât în planul expresiei cât și în cel semantic, la nivel fonetic, morfologic, lexical și semantic, constituirea semnificației fiind construită pe relația internă dintre semnificat și semnificant precum și pe una externă dintre poet și cititor.

Folosirea textelor literare ca o resursă didactică își găsește justificarea din punct de vedere lingvistic, cultural, dar și în ceea ce privește dezvoltarea personală. Lingvistic textele literare oferă o serie de texte originale într-o varietate de registre, stiluri și multe niveluri de dificultate diferită. Acest aspect oferă posibilitatea achizițiilor de vocabular ce se pot extinde asupra modelelor sintactice dezvoltând sentimentul coeziunii și coerenței textuale și simțul competenței lingvistice. Textele literare sunt un vehicul pentru transmiterea culturii, nu în sensul de a învăța o cultură a unei limbi ci de a cunoaște alte culturi prin intermediul limbii.

Bibliografie

I. Lingvistică

1. Ardeleanu, S. M., (1995), *Repere în dinamica studiilor pe text*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București
2. Austin, J.L., (1962), *How to Do Things with Words*, Oxford University Press, UK.
3. Austin, J.L., (1970), *Quand dire c'est faire*, Seuil, Paris.
4. Bahtin, M., (1979), *The Aesthetics of Verbal Art*, Editura Iskusstvo, Moscova.
5. Barthes, R., (1965), *Essais de sémiologie*, Editura Gonthier Mediations, Paris.
6. Beaugrande, R.A. & Dressler, W., (1981), *Introduction to Text Linguistics*, Routledge, Publishing House, London.
7. Blaga, L., (2011), *Trilogia Culturii*, Editura Humanitas, București.
8. Chomsky, N., (1965), *Aspects of Theory and Syntax*, MIT Press, Boston.
9. Coșeriu, E., (1994), *Prelegeri și Conferințe, 1992-1993*, Anuar de Lingvistică și Istorie Literară, Editura Academiei Române, Iași.
10. Coteanu, I., (1962), *Considerații asupra structurii stilistice a limbii în Probleme de lingvistică generală*, volumul IV, Editura Academiei, București.
11. Dowining, P., Lima S.D. & Noonan M.P., (eds.), (1992), *The linguistics of literacy*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam.
12. Filimon, D., (ed.), (1989), *Titu Maiorescu, Critice*, Editura Minerva, București.
13. Filimon, D., (ed.), (1978), *Titu Maiorescu, din Critice*, Editura Eminescu, București.
14. Fludernik, M., (2012), *Narratology and Literary Linguistics* în R.I. Binnick (ed.), *The Oxford Handbook of Tense and Aspect*, Oxford University Press, UK.
15. Gafton, Al., (2001), *Elemente de istorie a limbii române*, Editura Restitutio, Iași.

16. Frith, J. R., (1957), *Papers in Linguistics: 1934-1951*, Oxford University Press, London.
17. Guillaume, A., (2012), *Narratology and Literary Linguistics* în R.I. Binnick (ed.), *The Oxford Handbook of Tense and Aspect*, Oxford University Press, UK.
18. Halliday, M.A.K., (1970), *Language Structure and Language Function*, în J. Lyons (ed.), *New Horizons in Linguistics*, Penguin Books, Harmondsworth. Halliday.
19. Jakobson, R., (1960), *Linguistics and Poetics* în T. Sebeck (ed.), *Style in Language*, M.I.T. Press, Cambridge MA.
20. Jakobson, R., (1963), *Essais de linguistique générale*, Editions de Minuit, Paris, p. 260.
21. Jakobson, R., (1983), *Ce este poezia?* în *Ce este literatura?* Editura Univers, București.
22. Meyer, Ch. F., (2004), *English Corpus Linguistics*, Cambridge University Press, Cambridge.
23. Ricoeur, P., (1984), *Metafora vie*, Editura Univers, București.
24. Roventă-Frumusani, D., (2005), *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*, Editura Tritonic, București.
25. Romalo, G.V., (2005), *Gramatica limbii romane*, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”, Editura Academiei Romane, București.
26. Salkie, R., (1995), *Text and Discourse Analysis, Language Wokbooks*, Richard Hudson Publishing House, London.
27. Schiffrin, D., (1987), *Discourse Markers*, Cambridge University Press, UK.
28. Simpson, P., (1998), *Odd Talk: Studying Discourses of Incogruity* în J. Culpeper, M. Short & P. Verdonk (eds.), *Exploring the Language of Drama – From Text to Context*, Routledge, London.
29. Șklovski, V., (1917), *Arta ca procedeu: Ce este literatura?* Editura Univers, București.
30. Van Dijk T.A., (1985), *Semantic Discourse Analysis* în *Handbook of Discourse Analysis*, vol. 2, *Dimensions of Discourse*, London Academic Press, UK.
31. Verza, I., (ed.), (1981), *W. Empson, Șapte tipuri de ambiguitate*, Ed Univers, București.
32. Vianu, T., (1975), *Observații asupra metaforei poetice* în *Studii de stilistică*, Editura Minerva, București.
33. Vianu, T., (1975), *Opere, vol. IV- Studii de stilistică*, Editura Minerva, București.
34. Vianu, T., (1975), *Problemele metaforei* în *Studii de stilistică*, Editura Minerva, București.
35. Widdowson H.G., (1984), *The Deviant Language of Poetry, Explorations in Applied Linguistics 2*, Oxford University Press, UK.

36. Widdowson, H.G., (2007), *Discourse Analysis*, Oxford University Press, Oxford.

II. Didactica limbilor

1. Albulescu, I., (2009), *Pragmatica Predarii*, Editura Paralela 45, Pitești.
2. Binnick, R.I., (ed.), (2012), *The Oxford Handbook of Tense and Aspect*, Oxford University Press, UK.
3. Bloom H., (ed.), (1966), *Introduction to Shelley: Selected Poetry, To Night*, Chelsea House Publishers, New York.
4. Bloom, H., (ed.), (1987), *Thomas Gray's Elegy written in a country churchyard*, Chelsea House Publishers, New York.
5. Briant, W. C., (ed.), (1876), *A New Libray of Poetry and Song*, Volume 2, J.B. Ford & Company, New York.
6. Broom, Peter & Ghram Chesters, (eds.), (1976), *An Anthology of Modern French Poetry (1850-1950)*, Cambridge University Press.
7. Burlui, I., (ed), *Lectures in 20th Century British Literature*, „Al. I. Cuza” University Press, Iași.
8. Canale, M., & Swain, M., (1980), *Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing*, *Journal of Applied Linguistics*, 1/1, Penguin, London, pp. 1-47.
9. Chelcea, S., (2009), *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economica, București.
10. Cojan, C., Surdulescu, R., & Tatos, M., (eds), (1993), *Limba engleză - Manual pentru clasa a XI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, R. A. București.
11. Coianiz, A., (1990), *La commnication en milieu scolaire: problèmes et représentations*, *Travaux de Didactique du francais langue étrangère*, no. 24, pp. 59-95.
12. Cojan, C., Surdulescu, R. Tănăsescu, A., (eds.), (1993), *Manual de limba engleză – clasa a XI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
13. Comrie, B., (1976), *Aspect*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Comrie, B., (1985), *Tense*, Cambridge University Press, Cambridge.
14. Coult, T., (ed), (1977) *The Plays of Edward Bond*, Methuen Publishing, London.
15. Cucuș, C., (1996), *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.

16. Davies, P., (2002), *Success in English Teaching*, Oxford University Press, UK.
17. Dârul, A., (2005), *Note privind categoriile gramaticale clasificatoare, Limba Română*, nr. 11, pp.50-51.
18. Dobrovici, C., Dorbăț, D., Luca, T., Popescu, B., (eds.), (1972), *Limba engleză – curs practic*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
19. Dorr, S., Surdulescu, R., & Tatos, M., (eds), (1991), *Limba engleză - Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
20. Duțescu, D., & Levțchi, L. (eds) (1964) *Shakespeare – Antologie bilingvă, The Comedy of Errors*, act IV, scena IV, Editura Științifică, București.
21. Hay, M. & Roberts, Ph., (eds.), (1978), *Edward Bond- A Companion to the Plays*, TQ Publications, London.
22. Harmon, W., (ed.), (1979), *The Oxford Book Of American Light Verse*, Oxford Univ. Press.
23. Hay, M. & Roberts, Ph., (eds.), (1978), *Edward Bond- A Companion to the Plays*, TQ Publications, London.
24. Holding, S., (ed.), (1981), *Drama in Language Teaching*, Longman, London, UK.
25. Howatt, A.P.R., (1984), *A History of Language Teaching*, Oxford University Press, UK.
26. Kramsch, C., (2016), *Context and Culture in Language Teaching*, Oxford University Press, Oxford.
27. Krashen St. & Terrell T., (1983), *The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom*, Oxford: Pergamon.
28. Lazar, G., (1993), *Literature and Language Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge.
29. Lewis, R.W.B., (1967), *The Poetry of Hart Crane – A Critical Study*, Princeton University Press, USA.
30. Littlewood, W., (1981), *Communicative Language Teaching: An Introduction*, Cambridge University Press, Cambridge.
31. Littlewood, W., (1984), *Foreign and Second Language Learning: Acquisition Research and Its Implications for Classroom*, Cambridge University Press, Cambridge.
32. Margan, M., (2009), *Some Considerations on the Tense-Aspect Relation in Romanian and English*, Editura Mirton, Timișoara.

33. Moirand, S., (1997), *Situations d'écrit. Compréhension, production en langue étrangère*, Nathan/CLE International, 6e édition, Paris.
34. Morin, E., (1986), *La connaissance de la connaissance*, Éditions du Seuil, Paris.
35. Perez, H., (ed), (1974), *Curs Practic de Limba Engleză*, „Al. I. Cuza” University Press, Iași.
36. Perez, H., Avădanei Șt. & Dorobăț, D., (eds.), (1981), *A Guide to American Literature for Teacher Training and Refresher Courses*, „Al. I. Cuza” University Press, Iași.
37. Pfister, M., (1988), *The Theory and Analysis of Drama*, Cambridge University Press, UK.
38. Piepho, H.E., (1981), *Establishing Objectives in the Teaching of English* în C. Cadlin (ed.), *Communicative Teaching of English: principles and an exercise typology*, Langenscheidt Longman, London.
39. Potter, R., (ed.), (1988), *Modernist Literature*, Edinburg University Press, Edinburg.
40. Quiller-Couch, A., (ed.), (1877), *The Oxford Book of English Verse*, Clarendon Publishing House, Oxford.
41. Radian, H.R., (1979), Wolfgang Kayser, *Opera literară – O introducere în știința literaturii*, Editura Univers, Bucuresti.
42. Richards, J.C., & Rodgers, T.S., (1992), *Approaches and Methods in Language Teaching, A description and analysis*, Cambridge University Press, Cambridge.
43. Sălăvastru, C., (1995), *Logica și limbaj educațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
44. Savignon, S.J., (1983), *Communicative competence: Theory and classroom practice*, Addison Wesley Press Reading, US.
45. Ștefănescu-Drăgănești, V. & Voinea, A., (eds.) (1998), *Limba engleză - Manual pentru clasa a X-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
46. Sweeney, M. & Williams, J.H., (1997), *Writing Poetry and Getting Published*, Hodder and Stoughton, London.
47. Van Dijk, T.A., & Kintsch, W., (1975), *Comment on se rappelle et resume des histoires*, în *Langages* no. 40, pp.98-116.
48. Wilkins, D.A., (1992), *Notional Syllabuses*, Oxford, Oxford University Press în Jack C. Richards and Theodore S. Rodgers, (eds.), *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge.

49. Zafiu, R., (2000), *Narațiune și poezie*, Editura ALL, București, p. 24,36-44, 300, 38,39.

III. Pragmatică și semantică

1. Borel, M.J., (1980), *Discours Explicatif*, în *Travaux du Centre de Recherches Sémiologiques*, no.36, février, 1980, Université de Neuchâtel, pp. 19-41.
2. Burgos, J., (1988), *Pentru o poetică a imaginarului*, Editura Univers, București.
3. Chafe, W., (2001), *The Analysis of Discourse Flow* în Schffrin, Deborah, Deborah Tannen și Heidi E. Hamilton(eds.), *The Handbook of Discourse Analysis*, Blakwell Publishers, Oxford.
4. Condeescu, A., (ed.), (1990), Nichita Stănescu, *Fiziologia Poeziei - proză și versuri 1957-1983*, Editura, Eminescu, București.
5. Culpeper, J., (1998), *(Im)politness in Dramatic Dialogue* în J. Culpeper, M.Short & P.
6. Verdonk (eds.), *Exploring the Language of Drama – From Text to Context*, Routledge, London & New York.
7. Dospinescu,V., (1998), *Semiotică și Discurs Didactic*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
8. Downes, W., (1988), *Dramatic Dialogue in Exploring the Language of Drama – From Text to Context*, Routledge Publishing House, London.
9. Dragoș, E., (2000), *Introducere în pragmatică*, Casa Cărții de Știință, Cluj.
10. Dubois, J., (1966), *Approches expérimentale de la constitution de la phrase minimale en francais* în *Langages*, no. 3, pp. 90-125.
11. Durant, A. & Fabb, N., (1990), *Literary Studies in Action*, Routledge Publishing House, London.
12. Dürrenmatt, F., (1976), *Writings on Theatre and Drama*, Jonathan Cape Publishing House, London.
13. Empson, W., (1966), *Seven Types of Ambiguity*, New Directions, New York.
14. Garfinkel, H., (1967), *Studies in Ethnomethodology*, Prentice Hall, USA.
15. Goffman, E., (1981), *Forms of Talk*, University of Pennsylvania Press, USA.
16. Greimas, A.J., (1979), *Pour une sémiotique didactique*, Le Bulletin du Groupe de Recherches sémio-linguistique – Institut de la langue française (CNRS), p. 7.
17. Grice, H.P., (1975), *Logic and conversation* in P. Cole & J. Morgan (eds.), *Syntax and semantics*, Academic Press, New York.

18. Harris, Zellig S., (1952), *Discourse Analysis*, în *Language*, Vol. 28, no.1(January-March), pp.1-30.
19. Herman, D., (ed.), (2009), *Basic Elements of Narrative*, Wiley-Blackwell Publications, West Sussex, UK, p. 189.
20. Hough, G., (1981), *An Eighth Type of Ambiguity* în *Selected Essays*, Cambridge University Press, UK.
21. Hymes, D.H., (1972), *On Communicative Competence* in J.B. Pride & J. Holmes (eds.), *Sociolinguistics. Selected Readings*, Penguin Publishing House, Harmondsworth.
22. Irimia, D., (2012), *Limbajul poetic eminescian*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași.
23. Kant, E., (1842), *Théorie de Kant sur la religion dans les limites de la raison*, Ch. Savy Jeune, Libraire-Éditeur, Quai des Célestins, Lyon.
24. Kayser, W., (1979), *Opera literară – O introducere în știința literaturii*, (traducere. și note de H.R. Radian), Editura Univers, București.
25. Klinkenberg, J.M., (1996), *Précis de sémiotique générale*, Seuil, Paris.
26. Koszul, A.H., (ed.), (1910), *Shelley's Prose in the Bodleian Manuscripts, A Defense of Poetry*, Bodleian Library, UK.
27. Labov, W., & Wilenzky, J., (1967), *Narrative Analysis: Oral Versions of Personal Experience*, în J. Helm (ed.) *Essays on Oral and Visual Arts*, University of Washington Press, Seattle.
28. Lasswell, H. D., (1948), *The Structure and Function of Mass Communication in Society*, in *The Communication of Ideas*, L. Bryson ed. , Harper and Brothers, New York.
29. Levin S. R., (1981), *Deviația și efectul de noutate poetică* în M. Borcilă & R. McLain, (eds.), *Poetica Americană - Orientări actuale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
30. Levin S. R., (1981), *Analiza comprimării în poezie* în M. Borcilă & R. McLain, (eds.), *Poetica Americană- Orientări actuale*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
31. Martin, É., (1995), *Thème d'étude, étude de theme* în F. Rastier (ed.) *L'Analyse thématique des données textuelles: l'exemple des sentiments*, Didier, Paris.
32. Mills, S., (2001), *Discourse*, Routledge, London.
33. Nagy, R., (2015), *Dicționar de analiză a discursului*, Editura Institutul European, Iași.
44. Nelega, A., (2010), *Structuri și formule de compoziție ale textului dramatic*, Editura Eikon, Cluj Napoca.

45. Perelman, C., (1952), *Rhétorique et Philosophie*, P.U.F., Paris, p. 3-4.
46. Pierce, C.S., (1990), *Semnificație și acțiune*, Editura Humanitas, București.
47. Rastier, F., (1997), *Meaning and Textuality*, (traducere F. Collins & P. Perron), University of Toronto Press, Toronto.
48. Reboul, O., (1984), *Le Langage de l'éducation, Analyse du Discours Pédagogique*, Presses Universitaires de France, (P.U.F.) Paris, pp.15-54.
49. Reddy, M.J., (1981), *Modele referențiale formale în poezie* în M. Borcilă & R. McLain (eds.), *Poetica Americană*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
50. Riffaterre M., (1959), *Criteria for Style Analysis, Word*, Vol. 15, Issue 1, pp.162-166.
51. Tănăsescu, I., (ed.), (2002), *Conceptul de intenționalitate la Bretano– Origini și interpretări– Antologie*, Colecția de Studii și eseuri, Editura Pleiada, București / Brentano Franz, *Psihologia din punct de vedere empiric* (1874: 124-125)
52. Tiempo, Edith L., (ed), (1993), *Introduction to Poetry, Poetry Through Image and Statement*, Published by Book Store, Rex Printing Company, Inc. Philippines.
53. Todorov, T., (1981), *Introduction to poetics, Theory and History of Literatue*, Volume 1, University of Minnesota Press, Minneapolis.
54. Vianu, T., (1968), *Dubla intenție a limbajului în Studii de stilistică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
55. Wacior, S.I., (ed), (2007), *Explaining Imagism: The Imagist Movement in Poetry and Art*, Edwin Mellen Press Ltd., UK.
56. Weber, J.J., (1996), *The Stylistics Reader*, Edward Arnold, London.
57. Worthen, W.B., (1993), *The Hbj Anthology of Drama*, Harcourt Brace Janovich, University of California.

IV. Comunicare

1. Abraham, T. (ed.), (2011), Arthur Miller, *Death of a Salesman*, - With an Introduction, Annotations and Critical Essays, Pearson Longaman, London.
2. A&C Black, (eds), (2014), Willy Russell, *Educating Rita*, Modern Classics, Bloomsbury Methuen Drama, Bloomsbury Publishing Plc, London, UK.

3. Aiken, C. (ed.), (1944), *A Comprehensive Anthology of American Poetry*, Random House Inc., The Modern Library, New York.
4. Appelbraum, S., & Crofts, Th., (eds), (2015), *Ezra Pound- Early Poems*, Dover Thrift Editions, Dover Publications, Inc. Mineola, New York
5. Arcand, R & Bourbeau, N., (1995), *La communication efficace. De l'intention aux moyens* Editura CEC, Quebec.
6. Baechler, L., & Walton, Liz A., (eds.), (1990) *Personae: The Shorter Poems of Ezra Pound*, New Directions Books, New York.
7. Barnard, J., (ed.), (1988), J. Keats: *The Complete Poems*, 3rd edition, Penguin Classics, New York.
8. Barnet, S., Berman, M, Burto, W., (eds.), (1967), *Tragedy and Comedy, An Anthology of Drama*, Little, Brown & Company, Boston.
9. Bassett, J., (ed), (2000), H. James, *Washington Square*, Oxford Bookworms Library – Classics, Oxford University Press, Oxford.
10. Bates, H.E., (1944), *Fair Stood the Wind for France*, An Atlantic Monthly Press Book, Little, Brown and Company – Boston, USA, Copyright by The Curtis Publishing Company.
11. Bloom, H., (ed.), (1987), *Thomas Gray's Elegy written in a country churchyard*, Chelsea House Publishers , New York.
12. Botez, C., (1974), *George Bacovia, Poezii*, Editura Minerva, București.
13. Cadell, R., (ed.), (1839), *The Complete Works of Sir Walter Scott, Bart*, Edinburgh Printing Company, Edinburgh.
14. Campton, D., (1982), *Us and Them, One Act Play*, The Dramatic Publishing Company, Chicago, Washington.
15. Condeescu, A., (ed.), (2001), Nichita Stănescu, *Necuvinte - Versuri și proză*, Editura Doina, București.
16. Cubleșan, C., (ed.), (1983), Grigore Alexandrescu, *Satire și fabule*, Editura Minerva, București.
17. David Lehman (ed.), John Brehm (associate ed.), (2006), *The Book of American Poetry*, E.E. Cummings, *Anyone Lived in a Pretty How Town; Plato told*, Oxford University Press.
18. Doubleday, (ed.), (1952), *The Complete Short Stories of W. Somerset Maugham*, The World Over, 1st edition, Michigan University.

19. Dumitrescu-Buşulenga, Z., (ed.), (1971), Mihai Eminescu, *Poezii*, Editura Albatros, Bucureşti.
20. Dumitrescu, G., (ed.), (1968), *Les fleurs du mal/Florile Răului*, ediție bilingvă (trad. Al. Philippide), Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti.
21. Franklin, R.W., (ed), (1999), *The Poems of Emily Dickinson*, Harvard University Press, USA.
22. French, S., (ed), (1963), *Agatha Christie, The Patient: A play*, Acting Edition, Samuel French Ltd., London.
22. French, S., (ed), Allen, W., *Play it Again, Sam*, A Romantic Comedy in Three Acts, Samuel French, Inc., Broadway play, New York.
23. Goga, O., (1907), *Poezii*, Editura Minerva, Bucureşti.
24. Hall, D., (ed), (1979), H. James, *Washington Square*, New York American Library, New York and Scarborough, Ontario.
25. Hardy, Th., (1912), *Tess of the D'Urbervilles*, Macmillan & Co., Limited, London.
26. Heaney, S. & Hughes, T., (eds.), (1982), *The Rattle Bag*, Faber & Faber, London, p. 407.
27. Hood, Th., (1877), *Favorite Poems*, James R. Osgood, & Co. Boston.
28. Irimia, D., (ed.), (2006), Mihai Eminescu, *Opera Poetică*, Editura Polirom, Iaşi.
29. Irving, H., (ed.), (1966), *Selected Writings of Thomas Hardy*, Fawcett, New York.
30. Ivaşcu, G., (ed.), (1966), *Antologie de poezie populară*, Editura pentru Literatură, Bucureşti.
31. Kowitz, S., (ed.), (2003), *In the Palm of Your Hand: A Poet's Portable Workshop*, Tilbury House Publishers and Cadent Publishing, Boston MA.
32. Lake, J.W., (ed.), (1847), *The Poetical Works of Sir Walter Scott: With a Sketch of his Life*, Crissy & Markley / Thomas, Cowperthwait & Co., Philadelphia.
33. Lascăr, S., (ed.), (1969), Virgiliu, Horaţiu, Iuvenal, *Pagini alese*, Editura pentru Literatură universală, Bucureşti.
34. Lee, S., (ed.), (1908), *The Complete Works of William Shakespeare*, in Twenty Volumes *Troilus and Cressida, Othello*, vol. XVI, Harper & Brothers, New York.
35. Lehman, D., (ed.), (2006), *The Book of American Poetry*, Oxford University Press.
36. Longfellow, H. W., (ed.), (1944), *Poems of Places: An Anthology in 31 Volumes, 1876-79*, James R. Osgood & Co, Boston.

37. MacGovan, Ch.,(ed), (2004), *Poetry for Young People, Williams Carlos Williams*, Sterling Publishing Co., Inc. New York.
38. MacLeish, A., (1985), *Collected Poems,1917-1982, Archibald MacLeish*, Houghton Mifflin Company, Boston.
39. Mallarmé, S., (1965), *Oeuvres complètes*, N.R.F., Bibliothèque de la Pléiade, Paris, p. 869.
40. Manu, E., (ed.), (1993), *Ion Minulescu, Poezii*, Editura Porto-Franco, Galați.
41. Margulius, E., (ed), Charles Darwin, *Descendența omului și selecțiunea sexuală*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București.
42. Marin, M. & Nedelcu, C., (2004), *Dicționar de termeni literari*, Editura ALL, București.
43. McGann, J.J., (ed.), (1986), *Lord Byron: The Complete Poetical Works, volume 4*, Clarendon Press, Oxford.
44. MacGovan, Ch.,(ed), (2004), *Poetry for Young People: Williams Carlos Williams*, Sterling Publishing Co., Inc. New York.
45. Micu, D., (ed), (1961), George Coșbuc, *Versuri*, Editura pentru Literatură, București.
46. Michaels-Klein, H., (ed.), (1987), *Design for Drama*, English Language Programs Division, Bureau of Educational and Cultural Affairs, Washington D.C.20547.
47. Miller, J., (1873), *The Poetical Worksof Thomas Hood, The Song of the Shirt*, James Miller Publisher, New York.
48. Moultrie, J., (ed), (1966), *The Poetical Works of Thomas Gray - The Eton Edition*, Charles Griffen and Company, London.
49. Murray, L.A., (ed.), (1986), *The New Oxford Book of Australian Verse*, N.Roberts, *The Gull's Flight*, Oxford University Press, UK.
50. Popkin, H., (ed.), (1965), Oscar Wilde, *The Importance of Being Earnest*, Avon Books, New York.
51. Rădulescu-Dulgheru, G., (ed.), (1990), Vasile Alecsandri, *Poezii Alese - Antologie și repere istorico-literare*, Editura Minerva, București.
52. Richards, G., (ed.), (1901), *Three Plays for Puritans*, First Edition, London.
53. Rozakis, L. E., (2004), *The Complete Idiot's Guide to Creative Writing*, 2nd edition, Alpha – Penguin Group, New York.
54. Sacks, O.W., (2013), *The Handbook of Conversation* în J. Sidnell & T. Stivers (eds.), Blackwell Publishing Ltd., USA.

55. Salinger, J.D., (1951) *The Catcher in the Rye*, Little, Brown and Company, Boston.
56. Samuel, F., (ed.), (1969), Woody Allen, *Play it Again, Sam, A Romantic Comedy in Three Acts*, Broadway Play, New York.
57. Shelley, Mrs., (ed.), (1874), *The Poetical Works of Percy Bysshe Shelley, To Night*, Edward Moxon, Son & CO, London.
58. Shelley, P. B., (1965), *Prometeu descătușat și alte poeme*, Editura pentru Literatură, București.
59. Solomon, P.,(ed.), (1967), Herman Melville, *Benito Cereno și alte povestiri*, (Traducere și prefață de Petre Solomon), Editura pentru Literatură, București.
60. Sorrel, M., (ed), (2001), *Oxford World's Classics, Arthur Rimbaud, Collected Poems –Le Dormeur du val, Voyelles. Translated with an Introduction and Notes*, Oxford University Press, Oxford.
61. Tandon, N. & Trevedi, A., (eds.), (2008), *Immortality, Thematic Patterns of Emily Dickinson's Poetry*, Atlantic Publishers & Distributors (P) Ltd., New Delhi.
62. Vyvyan, J., (ed.), (1961), *Troilus and Cressida, Shakspeare and Platonic Beauty*, Chatto & Windus(eds.), Indiana University.
63. Warne, F., (ed.), (1896), *The Works of William Shakspeare*, Frederick Warne & Co Publishers, London.
64. Wessels, Ch., (ed.), (1970), *Drama*, Taylor, R., & Bologna, J., *Lovers and Other Strangers* , Oxford University Press.
65. Wessels, Ch., (ed.), (1987), *Drama, Robert Black & Rick Strong*, Oxford University Press.
66. Wessels, Ch.,(ed.), (1987), *Drama*, Gardener, H., *Thieves: A Comedy in Two Acts*, Oxford University Press.
67. Wilde, O., (1985), *The Importance of Being Earnest*, Penguin Popular Classics, Colecția Wordsworth Classics, Editura Wordsworth Editions, UK.

V. Sitografie

1. Hébert L., (2011), *The functions of language*. Available from:
<http://www.signosemio.com/jakobson/functions-of-language.asp> [17 February 2018].
2. Popescu, D., (2012), *Structura textului poetic și a poeziei*. Available from:

<http://www.rasunetul.ro/structura-textului-poetic-si-limbajul-poeziei> [23 January 2018].

3. Stan,C., (2010), *Pedagogia comunicării didactice*.

Available from:<https://ro.scribd.com/doc/40735876/Pedagogia-comunicarii> [18 Februarie 2018].

4. Zafiu, R., (2014), *Argumentare prin analogie: criterii de evaluare și strategii de respingere*, articol, Universitatea, București, p. 604.

Availablefrom:http://old.unibuc.ro/prof/zafiu_r/docs/2014/mar/27_09_10_35Zafiu_2012-Analogie.pdf [8 Martie 2018].